

30. årgang nr. 2 - 2004 (99)

— et aktuelt lærermiddel
i tidsskriftform

Norsknytt

ISSN 0801 5368

30
år

- Småtterier om store forfattere
- Forny språket ditt – det er vår
- Dikt om dyr
- Bilder i hverdagen
- Hva kreves i muntlig norsk?
- Drama – en sentral aktivitet
- Tema: Troll
- Lek med verb og adjektiv
- Mikkjel Førhus – skogens og viddas dikter
- Bokomtale, arbeidsark
- Norskryss 2 – 2004, nynorsk
- Norskryss 2 – 2004, bokmål
- Tentamen i norsk, langvarsoppgaver
- Kims lek
- Skriv og syng: Vårvisa hans Ludvik

REDAKTØR: Jon Hildrum, Namsos

Norsknytt har internettseite
www.norsknytt.no

Norsknytt

E-post: post@norsknytt.no

Hovedsiden
om NORSKNytt
Abonnement
Våre lydkassetter

Et metodikk- og aktivitetsblad for norskfaget i grunnskolen

NORSKNYTT *gir variasjon og liv til norskundervisninga*

NORSKFAGET/NORSKNYTT:

Årgang 1989:	«Norskfaget 1/89, 2/89 og 3/89»	50,-
Årgang 1990:	«Norsknytt 1/90, 2/90 og 3/90»	50,-
Årgang 1991:	«Norsknytt 1/91, 2/91 og 3/91»	50,-
Årgang 1992:	«Norsknytt 1/92, 2/92, 3/92 og 4/92»	50,-

FØLGENDE ÅRGANGER VIL VI FORTSATT HA PÅ LAGER:

Årgang 1993:	«Norsknytt 1/93, 2/93, 3/93 og 4/93»	200,-
Årgang 1994:	«Norsknytt 1/94, 2/94, 3/94 og 4/94»	200,-
Årgang 1995:	«Norsknytt 1/95, 2/95, 3/95 og 4/95»	200,-
Årgang 1996:	«Norsknytt 1/96, 2/96, 3/96 og 4/96»	200,-
Årgang 1997:	«Norsknytt 1/97, 2/97, 3/97 og 4/97»	200,-
Årgang 1998:	«Norsknytt 1/98, 2/98, 3/98 og 4/98»	200,-
Årgang 1999:	«Norsknytt 1/99, 2/99, 3/99 og 4/99»	200,-
Årgang 2000:	«Norsknytt 1/00, 2/00, 3/00 og 4/00»	200,-
Årgang 2001:	«Norsknytt 1/01, 2/01, 3/01 og 4/01»	200,-
Årgang 2002:	«Norsknytt 1/02, 2/02, 3/02 og 4/02»	200,-
Årgang 2003:	«Norsknytt 1/03, 2/03, 3/03 og 4/03»	200,-
STORKRYSS A3-format (til opphenging der folk samles)		kr. 25,- pr. stk.

NB! Porto/forsendelsesomkostninger kommer i tillegg.

Send bestilling til: **NORSKNYTT**
PB 303
7601 LEVANGER

E-post: post@norsknytt.no

Ønskes et større antall av
enkelte hefter, be om
pristilbud.

NORSKnytt

Utgiver: NORSKNYTT ANS

Redaksjon: NORSKNYTT, Postboks 399,
7801 NAMSOS, telefon og faks 74 27 42 96

Abonnement: NORSKNYTT, Postboks 303, 7601 LEVANGER, tlf. 91 7735 34

E-post: post@norsknytt.no – Internett: www.norsknytt.no

Redaktør: Jon Hildrum © Kopiering av stoff som er tilrettelagt for elever, er tillatt.

Abonnement (4 NR. PR. ÅR) KR. 425,- PR. ÅR.

NR 2 - 2004 (99)

MAI

30. ÅRGANG

Variasjon stimulerer leselysten, rutinene dreper

Aldri tidligere har det vært satt inn så store ressurser for å stimulere barn og unge til å lese. Aldri har det vært så nødvendig at flest mulig skal beherske lesekunsten. Skal det demokratiske samfunnet fungere, må folk oppfatte og tolke skrift på papir og skjerm.

Lærerne kurses om lesemotiverende tiltak. De er på leiting etter metoder som fungerer. Her er det ikke bare en metode som fører til målet. Stikkordet her som i mange andre sammenhenger, er variasjon. Det er de evinnelige rutinene som dreper lysten!

Dessuten vet vi at den norsklæreren som kan servere sine litterære godbiter med begeistring, har store muligheter for å lykkes. Ofte har vi hørt at tekster som blir mottatt med glede og interesse i elevgruppe, nærmest blir avvist i en annen gruppe. Lærerens entusiasme er viktig for at formidlingen av litteratur skal bli vellykket. Mange voksne har med glød og takknemlighet fortalt om den spesielle norsklæreren som med en bestemt tekst åpnet døren for dem inn til litteraturens rike verden.

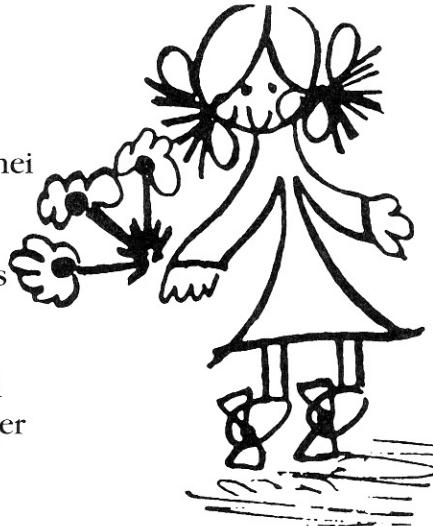
Elevene skal møte ny og eldre litteratur. Ren lystlesing skal variere med lesing der elevene deler sine leseopplevelser med andre i mange forskjellige sammenhenger. Alle har glede av å ”delta i litterære samtale”, sies det i L97. (Å lese er en aktiv prosess der leseren dikter mer enn 60 prosent av sine egne erfaringer inn i teksten). Litteratur kan formidles gjennom flere medier, som for eksempel teater, film og radio. Bruken av lydbøker har fått en kraftig oppsving i de siste årene. Gode lesebilder er viktige. Elevene må få erfare at personer som de ser opp til, omgir seg med bøker og setter pris på å lese. Lesing skal være lystbetont. Forfatteren Roald Dahl sa at han skrev fordi leserne skulle ha det morsomt.

Lesing og egen skriving skal gå hånd i hånd og gjensidig berike hverandre. Gleden over å finne de rette ordene og kjenne at skrivingen glir lett, gir både små og store skribenter lykkestunder. ”Lykken er å se uferdige tanker få en klar og god form”, sa forfatteren Jon Elster. Korte tekster som for eksempel dikt, er også lettlest litteratur. Norsknytt presenterer ulike former for aktiviteter med dikt i dette nummeret.

Kryssordvinnere 1 – 2004

Nynorsk

Cathrine Olsen, 10 C, Gruben ungdomsskole, 8610 Grubhei
Susanna Sandell, 9. Gr. 4, Holte skole, 4639 Kristiansand
Vegard Røttingen, 8 D, Os ungdomsskule, 5200 Os
Jan Ivar Ulekleiv, 9 B, Dovre ungdomsskole, 2660 Dombås

Bokmål

Anders Veberg, 8 A, Sogndal ungdomsskule, 6851 Sogndal
Ylva Almås Haugan, 8 A, Frol ungdomsskole, 7600 Levanger
Jo Utne Gustad, 9 Kinsarvik skule 5782 Kinsarvik
Trude Maria Johansen, 8 C, Alta ungdomsskole, 9510 Alta

Denne gangen har vi gleden av å dele ut en ekstrapremie til klasse 9 B ved Dovre ungdomsskole for ryddighet og god orden i kryssordløsningene. Klassen har også påpekt en trykkfeil i oppgave 5 i bokmålkrysset. Rett ord her er proposisjon - og ikke proposjon. Takk for feilretting og gratulerer med premien.

Vårsanger med hull i

Sett adjektiv og verb på rett plass i sanger

Sett de fem adjektivene i ramme A
på rett plass i vårsang A

A

Mai vi har

_____ og _____

Vårens vinder hit den bar

Blomster _____

_____, _____

står i bakken nå

Sett de tre verbene i ramme B
på rett plass i vårsang B

_____ på vårens blomsterflor

_____ naturens eget kor:

Fuglesang

dagen lang

_____ over vang

A
Små, klar, blå, lys, gule

B
Toner, se, hør

Sangene står i Skolens sangbok
(Mads Berg)
Finn sanger i sangbøker og lag
lignende oppgaver for hverandre.

Småterier om store forfattere

Vi kommer folk nær og busker dem bedre når vi hører historier fra hverdagen deres. Forfatterne er ofte særegne personer som det fortelles anekdoter om:

Johan Falkberget (1879 – 1967) som blant annet skrev det store verket om An-Magrit, "Nattens brød", var døpt Johan Petter Lillebakken. Allerede da han gikk i folkeskolen, bestemte han seg for å ta navnet Falkberget som han fant i et skjøte på heimgården.

Johan Petter skrev derfor Falkberget som sitt etternavn på skrivebøkene og skolesakene sine. Men læreren rettet stadig navnet til Lillebakken. Men Johan Petter ga seg ikke. Først etter lang tids kamp fikk endelig Falkberget-navnet stå i fred, men denne navnestriden var antakelig årsaken til at Johan Petter fikk nedsatt karakter i oppførsel på avgangsvitnemålet fra folkeskolen i 1895. Alle de andre karakterene på vitnemålet var meget gode.

Falkberget la stor vekt på at det som stod i romanene hans skulle være helt korrekt. Arbeidet med korrekturen til bøkene ble derfor langvarig og omstendelig. Stadig fikk forlaget brev fra Falkberget om nye rettinger som måtte utføres. Til og med i de ferdigtrykte bøkene skrev dikteren inn rettinger!

Falkberget bodde i mange år på Ratvollen ved Røros. Våningshuset der var ingen god vinterbolig. Det var vanskelig å holde innetemperatur på et behagelig nivå på kalde vinterdager. På sitt arbeidsrom i loftetasjen hadde Falkberget en vedovn som han sprengfyrte i, ofte til liten nytte.

For å holde føttene varme når han satt og skrev, fant han på følgende: Han plasserte ei stor steinhelle oppå den varme ovnen. Når denne steinhella var blitt skikkelig oppvarmet, la han den på golvet under skrivebordet og satte føttene på den. Så varm var denne steinhella at skosålene til dikteren fikk store brennmerker, men han fikk varmet føttene i en kort periode.

Bjørnstjerne Martinius Bjørnson (1832 – 1910) som blant annet skrev bondefortellingen "Synnøve Solbakken" og fedrelandssangen vår, var kjent som en fremragende folketaler. Selvsagt lå det grundige forberedelser bak de store talene som dikterhøvdingen holdt. Ofte talte han i friluft, og var kjent for å kunne trekke de rådende værfold inn i talene sine.

Litteraturforskere som har studert manuskriptene til talene han holdt, har merket seg at han utarbeidet taler som passet til forskjellig vær. Når regnværet kom, når vinden feide over området eller når sola brøt gjennom skydekket, hadde han ferdig et innslag i talen som passet akkurat for denne situasjonen. Dette bekrefter igjen utsagn om at den beste improviserte talen, er den som er grundig forberedt.

I artikkelen "Tannløs taler taler til tusener" i "Utdanning" nr. 8 - 2004 gir professor Finn-Erik Vinje interessante opplysninger om folketaleren Bjørnsson: I 1907 talte Bjørnson til 2000 tilhørere i Festningens gymnastikksal, på det største folkemøtet her til lands til da. Her tordnet han mot sidemålsstilen, et emne som er brennende aktuelt også i dag. Gymnasiast Arnulf Øverland, som hang i ribbeveggen, har fortalt at Bjørnson hadde en lys tenor og slett ingen malm i stemmen. Men diksjonen var utmerket, og innholdet var som flammende krutt. Å fremføre slike taler uten høyttaler var en stor prestasjon, særlig når vi vet at den aldrende Bjørnson var tannløs! (Høyttaleren kom først omkring 1915.)

Forny ordforrådet ditt – det er vår

Våren er fornyingens tid. Trærne tar på friskt, nytt løv. Mark og eng får irrgrønt, saftig gress og pynter seg med fargerike blomster, de fleste velduftende. Fuglene kvittrer, vinden suser i løvverket, fossene buldrer, småbekker risler og bølger bruser. Naturen er full av lydlige godbiter når våren bryter løs.

Folk, både store og små, blir selvagt påvirket av de store endringene i naturen og pynter seg med nye moteplagg. Men få tenker på at språket som hver enkelt bruker, er en viktigere del av personligheten enn klær, sko og frisyre. Husk at språket har en meget stor "ordgarderobe" å by på. Store ordbøker inneholder mer enn 300.000 ord som står til vår disposisjon. Her er det mye å fiffe seg opp med nå i fornyingens årstid. Det er unødvendig å bruke forslike ord og uttrykk som kjempebra, veldig, på en måte, på nåværende tidspunkt, liksom osv.

Kykloptisk kan avløse ordet veldig!

Er det noen mening i at du skal gå inn i en ny vår med de 500 – 600 gamle, utbrukte ordene dine når alt annet rundt deg fornyer seg? Visste du at synonymordboka foreslår mer enn 40 avløserord for ordet veldig? For veldig er veldig, veldig utslikt i det norske språk. Det må i søppelbøtta! Som avløserord kan du variere med vanlige ord som enorm, diger og durabelig. Dersom du heller vil flotte deg med fremmedord, så klinger kanskje titanisk, herkulisk og kykloptisk bra?

Ordet fin kan du ved hjelp av synonymordlista variere på mer enn femti ulike måter, for eksempel ved å bruke ordene selskapskledd, fjong og sveisen. Ordet se har også mer enn femti avløserord. Eksempler her er iaktta, observere, fiksere og glane. Å gå kan en i følge samme ordliste, gjøre på mer enn sytti måter. Å sprade, sjangle, promenere og movere er eksempler på det. Når en velger slike gå-ord med omhu, får en også fortalt hvordan en person går, noe som gjør framstillingen nyansert.

Ordbøkene minner deg om nye ord

Alle som bruker språk, har nytte av ordbøker. Rettskrivningsordbøkene viser deg korrekt skrivemåte. Synonymordbøkene gir deg hjelp til å variere språket ditt. I tillegg til disse, fins det mange andre ordbøker som gir deg spesiell hjelp, for eksempel dataordbøker, forkortingsordbøker, dialektordbøker, skjellsordbøker og mange flere. Husk også at lesing av fag- og skjønnlitteratur beriker deg med mange mye ord. I tillegg får du gode leseropplevelser.

Velg de retteorda

1. Skriv ned synonymer til å gå. Bruk tre minutter. Hvem fant flest?
2. Se på ordsamlinga på side 5. Velg fem ord som du vil bruke når du skal
 - a) karakterisere en god kamerat.
 - b) beskrive favorittmaten din.
 - c) ønske en venn en god ferietur.
3. Lag en fyldig reklametekst eller annonse for en vare der du bruker variert utvalg av synonymer for god.
4. Min ønskeattest. Skriv en attest som du ønsker å få.
5. I ordsamlinga finner du sikkert noen ord som du ikke har sett før. Skriv ned fem slike ord og drøft den spesielle betydninga av disse orda i klassen.

Du kan gjerne bruke andre ord enn deem som står i ordsamlinga.

Variasjoner i språket

Avløserord for god:

behagelig	ren
bekvem	skjær
deilig	vektig
velsmakende	dyktig
delikat	evnerik
lekker	flink
lystbetont	habil
frisk	kyndig
sunn	anerkjent
ubedrevet	ansett
ufordervet	fin
rett	fornem
riktig	djerv
tilbørlig	verdifull
grundig	akt(vedig)
ordentlig	hederlig
skikkelyg	rettskaffen - sindig
anselig	moralsk
stor	respektabel
drabelig	pen
drøy	sympatisk
durabelig	tiltalende
kraftig	artig
brukbar	høflig
egnet	edel
nyttig	gentil
skikket	nobel
fordelaktig	fortjenstfull
(formåls)tjenlig	lojal
hensiktigmessig	pålitelig
tilfredsstillende	grei
probat	real
velprøvd	solid
virkningsfull	traust
gagnlig	troverdig
gunstig	ærlig
heldig	all right
lykkelig	alle tiders
bra	gasta
fortreffelig - trinnlig	glup
fullgod	gropa
patent	grom
flott	blid
fremragende	elskelig
for	elskverdig
glimrende	godlidende
mesterlig	hjertelig
overlegen	mild
utmerket - søkt	nådig
ypperlig	snill
briljant	vennlig(sinnet)
eminent	godhjertet
prima	hjertegod
super(b)	menneske(kjærlig)
blomstrende	nestekjærlig
innbringende	oppofrende
lonnsom	uegenyttig
florisant	varmhjertet
profitabel	altruistisk
ekte	
gedigen	
lødig	

(Cappelens synonymbok 1981)

1. Bytt ut ordet **veldig** i setningene nedenfor:

- a) Det var et veldig hardt løp.
- b) Han snakket veldig utsydelig.
- c) Det var veldig sølete på veien.
- d) Fotballkampen var veldig spennende.
- e) Det var et veldig slit å nå fjelltoppen.
- f) I fjor var det en veldig varlig sommer.
- g) Buksene jeg kjøpte, var veldig dyre.
- h) Han forlangte en veldig høy pris for hytta.
- i) Det var veldig varmt den dagen, og veldig flott badevær og veldig mange mennesker på stranda...

3.

Denne personen var en mester til å variere språket sitt. Hva het han? Nevn noen av tekstene hans.

2. Bytt ut ordet **ting** med mer presise ord:

- a) På skolen burde vi ha flere timer i ting som fysikk og kjemi.
- b) Hammer og skrutrekker er nyttige ting å ha i huset.
- c) Dagsrevyen er en ting jeg liker å se på i fjernsynet.
- d) Frimerkesamling er en lærerik ting.
- e) Ting som orientering og roing burde mange drive med.
- f) Motorsykkelen kan være en farlig ting i trafikken.
- g) Koret framførte mange fine ting.
- h) Fiolin er en nokså dyr ting.
- i) Ærlighet er den tingjen jeg setter høyest hos ham.

4.

I enkelte tekster passer det med **gjentakelser**. Passer det i dette diktet? Grunngi svaret.

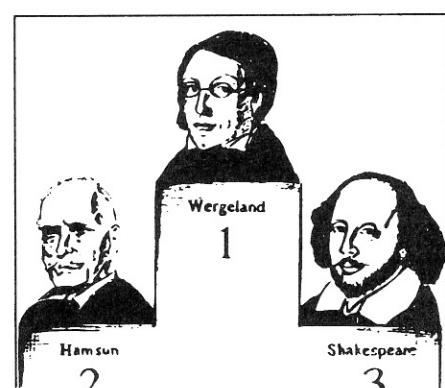
Bare biler

Det er biler
i garasjer og vinduer.
Det er biler
på veier og gater.
Biler over alt
snart er
hele verden biler.
Bare biler.

Geir Tore, 14

Henrik Wergeland (1808-1845) brukte 58.000 ord
Opptellinger viser at Henrik Wergeland brukte ca.

58.000 ulike ord. Knut Hamsun tok i bruk 33.000-34.000, mens den engelske dikteren William Shakespeare benyttet ca. 29.000 ord i diktiga si. Alle språk rår over en utrolig stor uttrykksform bare språkbrukerne finner frem til orda.

Dikt om dyr

2 Hunden Hingo.

Så myk pels
du har, brun og hvit.
Så blanke øyne
som blinker mot meg.
Du er så god å ha
når jeg er alene.
Jeg er glad
jeg har
alltid DEG!

Hanne Elisabeth

3 Billen.
Jeg er en bille.
En sot liten bille.
Jeg er så liten.
Så du nesten ikke kan se meg.
Så pass,
så du ikke
trør på
meg. —

Anne Grete

4 YSTE

Kan du tenke?
Ja, jeg tenker mye.
Kan du spange?
Ja, i trav og galopp.
Hvem vil du være?
Meg selv.
Hva heter du?
Kon-blæsen.
Er det noe du vil?
Ut å springe.

Kjetil A.

5 HESTEN

Du er et dyr
med openst og kraft.
Du er rask,
raskere enn de fleste dyr
her i landet.
Svart pels
med hvitt i pannen
og ører rett opp.

Trond

6 Mouse

Pys, pyss herre I am
can you see where
I am?
This is my little
house, it's a nice
place for a
little mouse.

Per Ole

7 Dyr

En hund
springer etter
en katt
som bladret etter
en fugl
som snapper etter
en flue.

Stina

Dikt om dyr

På denne siden står det sju dikt om dyr. Diktene er skrevet i forskjellig form.

1. Hvilke dikt er monologer (dyret forteller om seg selv i første person)?
2. I hvilke dikt skriver dikteren til dyret i andre person?
3. Hvilket dikt er formet som en samtale mellom dyret og dikteren?
4. Hvilket dikt er et situasjonsbilde der flere dyr medvirker?
5. Hvilket dikt likte du best? Begrunn svaret. Drøft svaret med andre.
6. Av håndskriften kan du se hvem som har skrevet dikt 1. Hvem er det?
7. Skriv dyredikt. Det er tillatt å stjele ideer og ord fra diktene på denne siden. Lag gjerne tegninger. Kanskje passer det også å samle dyrediktene i en fargerik dyrediktantologi?

Smaå drypp fra lærer til lærer

Skap variasjon i timen

For mange elever blir konsentrert arbeid med teoretisk stoff en hel skoletime for krevende. Det erfarer lærerne daglig. Det lønner seg å bryte opp timen og skape variasjon. Bare ett minutt forandringer gir en frisk pust og har positiv virkning. Noen engelsklærere lar elevene leke "teselskap".

Elevene får i en kort periode vandre rundt i klassen og konversere om det stoffet de arbeider med. I andre fag kan andre former for avveksling legges inn. En sang og litt gammeldags strekk og tøy passer i alle sammenhenger. Det viktigste er å skape variasjon, gjerne kombinert med at elevene får bevege seg.

Bokstavleik motiverer til å bruke ordliste

Lysten til å bruke ordliste er ikke alltid til stede hos elevene. En liten bokstavleik som er brukt i forbindelse med den første utdelinga av nynorsk ordliste (elevene som har nynorsk som sidemål), vekket et sterkt behov for å få bruke ordliste.

Elevene fikk følgende oppgave: Hvem kan lage flest ord av bokstavene A R N U T E? Du trenger ikke bruke alle bokstavene i orda du lager. Ingen av bokstavene kan brukes mer enn en gang i hvert ord. Bare ord som står i ei ordliste vil bli godkjent. Læreren kan gjerne sette ei tidsramme på leiken.

Elevene har ikke arbeidet i lang tid før spørsmål etter ordliste dukker opp. Læreren har selvsagt ordlistene i skapet. Ordlistene tas raskt i bruk på en lystbetont måte.

Hva vet du om navnet ditt?

Alle elever ønsker nærmere opplysninger om personnavnet sitt og om navna til slekt og venner. I forbindelse med undervisning i språkhistorie, og i andre sammenhenger også, er det naturlig å ofre navna oppmerksomhet. Her er NORSK PERSONNAMLEKSIKON (Sam. 1995, ISBN 82-521-4483-7) til stor nytte. Leksikonet inneholder 6500 norske fornavn, det forteller om navnas alder, opphav og betydning. Videre viser det utbreiing og bruk av navna fra middelalderen og fram til i dag.

En kan gjerne knytte brevskriving til navnegranskinga. Et lite kurs i brevoppsett og brevskriving er nyttig. Elevene skriver så brev til slekt og venner og informerer dem grundig om navna deres. Slike brev blir alltid tatt imot med glede, takkebrev kan ventes.

Vi minner også om NORSK STADNAMLEKSIKON (Sam 1997, ISBN 82-521-4905-7) Dette er standardverket for navneinteresserte og forteller om opphav og betydning. Her fins om lag 6000 oppslagsord, råd om stadnavngransking og opplysninger om uttale av stadnavn finner en også.

"Hodet mitt er som et hus med mange rom"

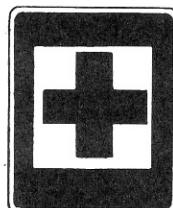
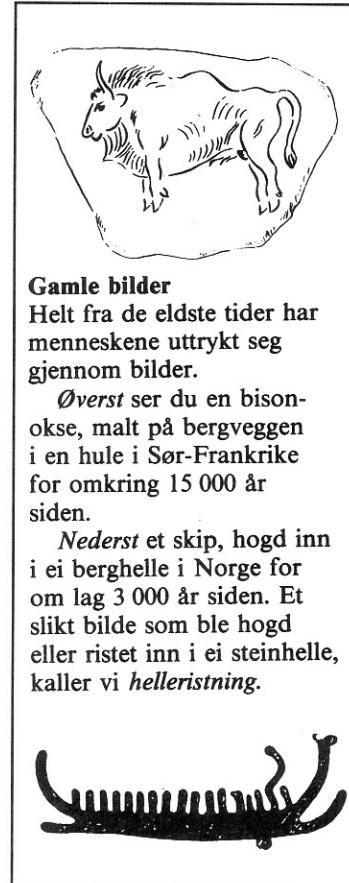
I et intervju forklarer den meget produktive forfatteren Tor Åge Bringsværd hvordan han har maktet å gi ut om lag 200 bøker. "Hodet mitt er som et hus med mange rom. Stanger man hodet i vegen i ett, kan man gå inn i et annet. Slik jobber jeg med mange prosjekter samtidig, og går aldri tom eller lei. Å skrive er som å legge ut på en reise. Jeg kan stoppe etter femten sider, - jeg fant ikke noe. Eller jeg kan reise og lære til siste stopp."

1 Bilder i hverdagen

Over alt ser vi bilder. De vil forklare oss noe, påvirke oss eller fortelle oss noe. De taler til oss på sitt eget språk, bildespråket. Det er et internasjonalt språk. I enkelte situasjoner kan det være livsviktig for oss å forstå dette språket. Kan du tenke deg eksempler på slike situasjoner?

Hei, menneske,
bildene ser på deg. Se tilbake da vel!
Merker du ikke at de ber om en samtale
under fire øyne?
Sier de ikke noe til deg, syns du? Å jo da, noen
sier deg nok et eller annet. Snakk selv da vel,
still spørsmål, gi deg ikke, få dem til å snakke
rett fra levra.
Det er ærlighet det gjelder, øyenslyst eller sjleføde.
Interesserer de deg ikke? Ser de fremmed ut?
Se nøyne etter, du er selv med
på en snipp av dem.

Etter Sandro Key-Åberg ved BES

318

319

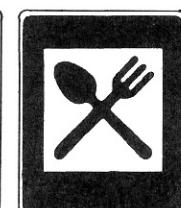
320

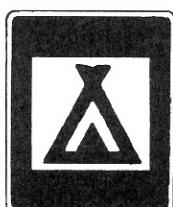
321

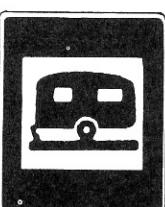
322

323

324

325

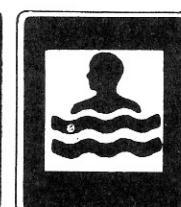
326

327

328

329

Opplysningskilt

På en biltur støter du sikkert på de fleste av de opplysningskiltene du ser ovenfor. Hva betyr skiltene? Når du skal svare, kan du velge blant de forklaringene som står i rammen til høyre. Svar slik: 318 ≈ Førstehjelp.

Ungdoms-
herberge

Kafeteria

Telefon

Hotell eller
annet over-
natningssted

Badeplass

Campingplass

Restaurant

Parkerings-
plass for
campingvogn

Førstehjelp

Bilverksted

Bensinstasjon

Rastepllass

2 Vi drøfter bildene

Se på de seks bildene til høyre. De ble laget for å veilede deltakerne i en olympiade.

- Hvilke idrettsgreiner er avbildet?
- Hva er fordelene ved en slik bildeveileding under store internasjonale idrettsmønstringer?
- Hjem andre enn idrettsfolkene kan ha nytte av en slik veiledning?

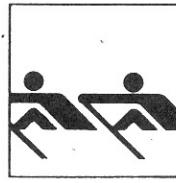
1

2

3

4

5

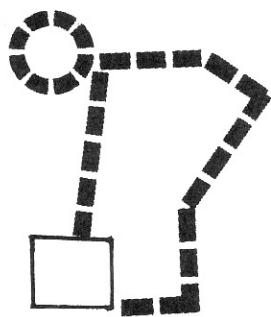
6

Hvordan bør vi løfte tunge gjenstander?

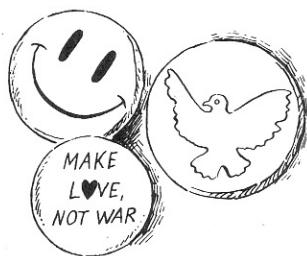
Slik:

Ikke slik:

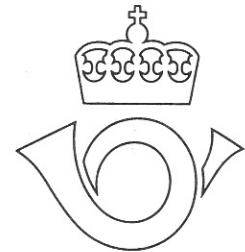
Så enkelt kan det forklares med bilder!

Slike merker ("buttons") til å feste på klærne er populære nå for tida. Har du sett noen som du synes er særlig fine? Tegn - eller fortell!

3 Bilder og symboler

a) Mange bedrifter får laget *emblemer* (merker) som i en enkel form skal vise hva bedriftene står for. Til høyre ser du emblemene til fire store statsbedrifter. Hvilke bedrifter er det? Hva tror du hvert av emblemene skal forestille? (Et slikt merke blir ofte kalt *logo*.)

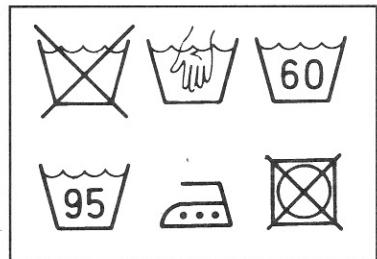

b) Hva betyr vaskesymbolene nederst til høyre?

c) Bildene til venstre forteller hvordan vi bør løfte. Forklar med ord hva bildene sier.

d) Hvilke fordeler er det ved å bruke bilder for å gi opplysninger framfor å bruke ord?

e) Hvilken stor hjelpeorganisasjon tenker du på når du ser emblemene nedenfor? Hva uttrykker emblemene?

Hvor i fortellingen vil den starte?

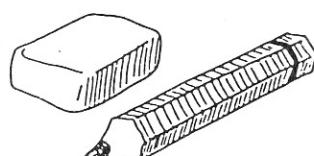
Denne tegneserien stammer fra ei eldre bok. Hvordan kan du se det? La det gå frem av fortellingen som du skriver at dette skjer noen tiår tilbake i tida.

Oppgaver

- 1) Skriv ei fortelling med utgangspunkt i tegneserien.
Du skal ikke begynne med det første bildet i serien. Velg selv hvilket av de andre bildene du vil starte med. Skriv i 10 minutter.
- 2) Les for hverandre, to og to.
 - a) Finn ut hvilket bilde lesekameraten din begynte med.
 - b) Skriv opp nummerrekkefølgen på bildene i lesekameratens fortelling.
 - c) Du lager ei overskrift på lesekameratens fortelling.
Lesekameraten lager ei overskrift på fortellinga di. Overskriftene er skrevet i mer enn fem ord.
- 3) Diskuter til slutt: Hvilken virkning hadde det at ingen av fortellingene er skrevet i tidsriktig rekkefølge? Forklar.

Når du skriver eller forteller, følger du antakelig handlingen i den tidsrekkefølgen alt skjedde i. Du skriver i konologisk (tidsriktig) rekkefølge.

For å gjøre ei fortelling mer spennende hender det at en forfatter, når han synes det passer, begynner med slutten av fortellinga. Eller han kan starte midt i fortellinga. Dette er et gammelt litterært virkemiddel som på latin kalles **IN MEDIAS RES**. Det betyr *midt i handlingen* eller beint på sak.

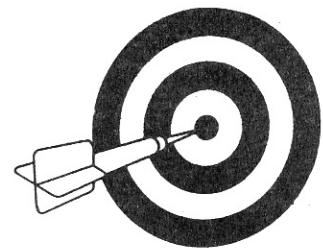
Bruk flere sanser når du forteller: Se, hør, lukt, smak og føl.

Skriv en av disse oppgavene:

Skriv om ei reise, et måltid, en konsert, en fotballkamp eller lignende. Bruk det litterære virkemidlet *in medias res*. Lag selv overskrift.

Hva kreves i muntlig norsk?

Vis fram kriteriene

Et av de karakteristiske trekk ved L97 er oppvurdering av muntlig norsk. Elevene skal som kjent, få egen karakter i norsk muntlig. (I tidligere tider har vi også gitt elevene karakter i norsk muntlig. Sjeldent ble denne karakteren gitt ut fra elevenes muntlige ferdigheter. Det vanlige var at elevene fikk skriftlige prøver i norskfaglig stoff. På grunnlag av prestasjonene i slike prøver ble den muntlig karakteren satt. Da kunne det skje at en elev som ikke hadde åpnet munnen i timene, fikk beste karakter i muntlig.)

Skriv kriteriene på plakater

Det kan gjerne settes opp kriterier for hva som kreves i de sentrale muntlig sjangerne på plakater i klassen. Når elevene for eksempel skal holde foredrag, ser både foredragsholderen og medelevene hvilke elementære krav som stilles til et godt foredrag, til høytlesning m.m.. Disse kravene legges så til grunn når prestasjonene skal vurderes av medelever og lærer.

Noen av norskbøkene lister helt konkret opp kriterier for vurdering av de sentrale muntlige sjangrene. I "Norsk i tiende" (Aschehoug) for eksempel, er noen kriterier for vurdering av sjangrene muntlig fortelling, høytlesning, debattinnlegg og framføring av fagstoff satt opp. Disse listene er ment som starthjelp når elevene selv skal utarbeide lister og gi respons til medelevene.

Internett gir metodisk hjelp

På internett fins det mye stoff som både elever og lærere kan ha nytte av i norskfaget. På adressen <http://www.storyarts> kan vi lese oss til tips og råd om arbeidet med muntlig aktiviteter, særlig om muntlige fortellinger. Ellers fungerer lærerveiledningene til de mange norskverkene som nødvendige vitaminpillere for norsklærere.

Her er eksempel på et skjema som det kan være praktisk å bruke når elevene skal vurdere et foredrag. Klassen må drøfte og eventuelt revidere slike skjemaer før de brukes.

Foredragsholderens navn: _____

Foredragets tittel: _____

Vurder disse punktene:	Gi poeng fra 1 - 5
1 Innhold (interessant, lærte noe nytt) 2 Disposisjon (oversiktlig, naturlig oppbygning) 3 Språket (lett å forstå, variert, flytende) 4 Stemmen (klar, tydelig, styrke, tempo) 5 Kontakt med tilhørerne (god blikkontakt) 6 Opptreden (rolig, naturlige bevegelser)	
Poengsum	

Drama – en sentral aktivitet

«Elevane må få – nytte dramaaktiviteter for å oppleve, innsjå og formidle.» L97

Dramatisering er en populær aktivitet i skolen. Elevene liker å agere, de liker å framstille «nye» personer, og de setter stor pris på å maskere seg og kle seg ut. Det er alltid lettvinnt å finne takknemlige mottakere til spillene som blir innøvd. Arbeid med drama gir elevene mange positive opplevelser og impulser. Derfor er det synd at drama ikke blir mer brukt i skolen.

Mange lærere er usikre på hvordan de kan innpasse drama i undervisningen og vegrer seg derfor for å ta denne aktiviteten i bruk. Ofte hører vi også lærere sier at arbeid med drama er så tidkrevende. Aktiviteten «stjeler» uforholdsmessig mye tid fra fagene.

Dersom vi konsentrerer oss om kortformene innenfor drama, er ikke drama tidkrevende. Dessuten er det et faktum at emner som elevene lever seg inn i gjennom dramaspill, fester seg utspringlig godt, for nå er stoffet blitt personlig for elevene. Læring gjennom drama er en effektiv form for læring.

Kortformer i drama

Utgangspunkt for enkle og korte dramatiseringer kan for eksempel være et bilde, en replikk, en dialog, en vits, en tegneserie, en hverdagssituasjon, en episode fra aviser, lærebøker eller skjønnlitteratur. Dramasituasjonene kan så framstilles på mange forskjellige måter, for eksempel som rollespill, pantomime, tablåer, sketsjer, veksleslesing av dikt og andre korte tekster. La elevene komme med forslag. Ofte er de dyktige til å finne gode løsninger på framstillingsmåter, scene-arrangementer og andre problemer som dukker opp. Medansvar stimulerer ideskapingen og øker motivasjonen og spillegleden.

Dramatisering av eventyr og sagn

Dramatisering av folke-eventyr er velkjent i skolen. Replikkrik-dommen gjør denne sjangeren godt egnet for dramatisering. Verdifullt ville det være om skolene utvidet dette feltet til også å omfatte dramatisering av lokale sagn og historier. Mye godt stoff venter på bearbeiding for scenen.

I alle former for dramatisering i skolen er det nødvendig å begrense stoffet. Dersom en vil dramatisere en større tekst, er det hensiktsmessig med arbeidsfordeling i klassen. Et eventyr kan for eksempel deles mellom flere skuespillerlag. Da aktiviserer vi flere samtidig som innøvningstiden kan nedkortes. Eventyret «Dumme menn og troll til kjerringer» kan for eksempel deles på fire lag slik:

1. scene: Samtalen mellom kjerringene.
2. scene: Heime hos «død»mann.
3. scene: Heime hos «dress»-mannen.
4. scene: Begravelsen. Her kan handlingen formidles av en reporter som forteller, skildrer og ber folk i følget om uttalelser.

En forteller kan binde scenene sammen med få ord.

Lag sketsjene selv

Ved foreldremøter, klassefester og lignende har elevene glede av å framføre humoristiske sketsjer. Det har vært vanskelig å skaffe gode sketsjer til dette formålet.

Med litt rettledning greier elevene selv å dramatisere vitser. De setter også sammen vitser av beslektet innhold til litt lengre sketsjer. Eksempel på en slik sketsj fins på side 14.

Slike «hjemmelagede» sketsjer kan tilpasses skuespillerne og de lokale forhold ellers. Derfor eigner disse sketsjene seg vel så godt til formålet som «kjøpsketsjene».

Kulisser og kostymer

Elevene må få delta i arbeidet med kulisser og kostymer. På den måten får de kjennskap til de ulike virkemidlene teatret benytter seg av. Skolen kan søke hjelp hos teateramatører i lokalsamfunnet eller utnytte den bistand som et eventuelt teaterverksted på fylkesplan kan gi. Dette gjelder hjelp til instruksjon, rigging av scene og arbeidet med kostymer og lys, sminking m.m. Kulturkontoret i kommunen kan fungere som kontaktformidler her.

Generelt må det anbefales å bruke små, antydende settstykker som illusjonsskapende kulisser. Her kan farger og lys brukes på en virkningsfull og enkel måte. Dette er mye bedre enn tunge, naturtro kulisser som det forøvrig er meget tidkrevende å lage. Det samme gjelder kostymene. Fargerike stoffbiter kan med litt fantasi settes sammen til livfulle, antydende kostymer. Selv om vi tilstreber det enkle, må vi ikke frata de unge skuespillerne gleden ved å kle seg ut og maskere seg. Men vi må ikke gjøre alt så tydelig og naturtro. Publikum må også få sjansen til å bruke sin fantasi når de skal oppleve forestillingen.

NOEN OPPSUMMERENDE PUNKTER OM DRAMATISERING

- * Spill helst korte "skuespill".
- * La flest mulig medvirke på scenen. Del hovedrollene. Putt inn småroller for elever med spesielle ferdigheter, f.eks. herming av dyr og mennesker, plystring m.m.
- * Konsentrer øvingene over en kort tidsperiode - ellers kan motivasjonen lett forsvinne.
- * Bruk effektfullt, men enkelt utstyr. Husk at musikk og lyd kan understreke handlingen og forsterke stemningen.
- * Det må herske god disciplin under øving og framføring, men kreativ uro måståles. Ved stikkordet "FRYS" stopper alle.
- * Utnytt ressurspersoner i lokalmiljøet.
- * Framfør skuespillet flittig, både i skolen og lokalmiljøet. Det fører til øket interesse for teater.
- * Driv PR for teaterarbeidet, ingen tjener på beskjedenhet her.

HUSK: Å spille teater er en lek som skal skape glede!

Verdens flotteste ekko

Et spill for klassen. Fem medvirkende. Her er de kalt Nils, Mona, Gunn, Gro og Arne.

Nils, Mona og Gunn kommer ut på scenen med et stort skilt. De setter skiltet fra seg slik at publikum ser teksten: Hør verdens flotteste ekko. Pris kroner 100.

Nils: Det er ingen kunst å tjene seg rik når en bare er smart.

Mona: Ja, vi kommer til å bli søkkrike.

Gunn: Men hva er det vi skal gjøre da?

Nils: Jo, vi setter opp skiltet her. Det går jo mange turister forbi her. Så får de prøve ekkoet mot å betale 100 kroner for hver gang.

Mona: Vi blir søkkrike, altså.

Gunn (roper): Hallo. (lytter) Men det er jo ikke tegn til noe ekko.

Nils: Nei, for det er du som skal være ekko.

Gunn: Jeg?

Nils: Hysj, der kommer det noen turister. Gunn, løp bak steinen der og gjenta det de roper. Skynd deg nå. (Gunn løper av sted)

(Gro og Arne kommer gående.)

Gro: Her var det jammen pent. Sannelig er det en fin natur i dette landet.

Arne: Ja, visste du ikke det?

Nils (roper): Hei, kom hitover, her kan dere få oppleve noe fantastisk. Her fins verdens flotteste ekko. Det koster bare 100 kroner å få høre det.

Gro: Ja, det må vi sannelig prøve.

Nils: 100 kroner, takk.

(Gro betaler)

Mona (for seg selv): Vi blir søkkrike, altså.

Gro (roper): Hallo.

Ekko: Hallo.

Arne: Det var flott. Det må jeg få prøve også.

Nils: 100 kroner, takk.

Arne (betaler og roper så): Ohoi.

Ekko: Ohoi!

Gro: Nå er det min tur igjen.

Nils: 100 kroner, takk.

(Gro betaler)

Mona (for seg selv): Hvor skal dette ende, vi blir millionærer!

Gro (roper): Vil du ha tusen kroner?

Ekko: JA, TUSEN TAKK.

TEMA: TROLL

Skriv om noe som (kanskje) bare fins i vår fantasiverden

Troll er noen fasinerende vesner som har satt mange spor etter seg her i landet. Først og fremst møter vi dem i folkediktinga vår (i eventyr, folkeviser og sagn). Men vi møter også troll i musikk og i bildende kunst.

I norsk natur fins det mange merker etter troll. Geografiske navn og navn på planter og dyr vitner om det.

Les eventyr og sagn, bruk oppslagsverk og finn opplysninger om troll. Sett fantasien i sving, og lag ei trollbok eller en trollvegg i klassen.

Her er noen forslag til innhold i boka, eller på veggene. Finn gjerne på flere momenter selv.

A Beskrivelse

Bekriv et eller flere troll slik du ser det (dem) for deg. Skriv om størrelsen på trollet og på noen kroppsdele (bruk sammenligninger). Utseende, stemme, klesdrakt, måter å bevege seg på er andre stikkord. Lag gjerne tegninger i tilknytning til beskrivelsen.

B Skriv eventyr

Skriv eventyr der troll er hovedpersoner.

C Oversikt over geografiske navn med «troll» i

Sett opp en oversikt over en del geografiske navn med troll i, og forklar kort hvor de forskjellige stedene ligger i landet og hva navnene står for.

D Oversikt over plantenavn med troll i

Sett opp en oversikt over plantenavn med troll i. Gi noen korte opplysninger om hver plante.

E Foredrag om «troll-musikk»

Lag et foredrag der du spiller «troll-musikk» for klassen.

F Tegning, form

Lag tegninger og formingsarbeider av forskjellige slag. (Materialbilder av skog- råstoff gir artige produkter).

G Skriv dikt eller sang

Skriv et dikt om troll. En fødselsdags-sang til trolllets tusenårsdag kan bli riktig flott.

H Skildringer av troll

Plukk ut skildringer av troll fra eventyrene. Les opp for klassen.

I Utgreiing om troll i dikting

Mange av dikterne våre har brukt troll i verkene sine. Lag ei utgreiing der du nevner noen av disse dikterne og verkene deres.

J Utgreiing om troll i bildende kunst

Både tegnere og andre kunstnere som arbeider med bildende kunst, har skapt troll.
Lag ei utgreiing der du nevner noen av disse kunstnerne og verkene deres.

Lek med verb

Randis reiser

1. Skriv av teksten nedenfor og sett GLADVERBA på de åpne linjene - slik at vi får inntrykk av at Randi ser fram til reisa med glad forventning.

2. Skriv deretter teksten med triste og ulystbetonte verb.

Plukk verb fra ordsamlinga under. Hvert verb kan brukes bare en gang. Bruk verbene slik de står i ordsamlingen.

Randi _____ seg til turen. Hun _____ og _____ bare ved tanken på at avreisedagen nærmer seg. Hun så alt klart for seg: Bestemor _____ håret hennes og _____ henne på kinnet og _____ henne på alle måter.

Lille Aksel _____ og _____ og _____ henne. Til og med Passopp _____, og gammelkatta Rabiat, _____ da hun kom. En tur til å _____ seg over skulle det bli.

ORDSAMLING

glefset, lo, gledet, gruet, kjærtetegnet, strøk, fryde, logret, humret, gråt, klappet, lugget, jublet, jamret, roste, slo, klorte, malte, gremme, smilte, plaget, sparket, kløp, freste.

Frokostsang med adjektivhull i

Sett adjektiv inn på de åpne linjene. Variere ordene som du setter inn.

Syng sangen.

Melodi: Tordenskjold

1.

Spiser først et _____ egg.

Det gir kraft i lår og legg.

Fire skriver _____ brød

pluss en kavring _____ og _____ .

2.

_____ jeg liker _____ grøt,
sukret _____ så den blir _____ .

Drikker jeg _____ helmelk til,
sier far at jeg blir _____ .

3.

_____ knekkebrød skal ned.

_____ mosjon for kjeven det.

Rydder bort de _____ fat.

Tusen takk for _____ mat.

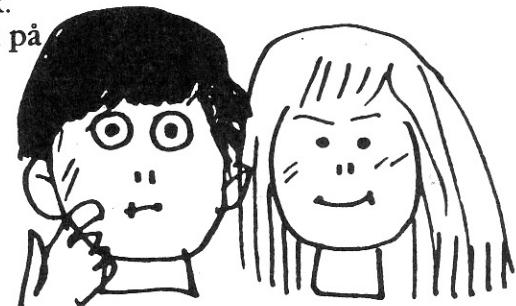
Rydd opp i rotet

Bokmål

I historiene under er periodene kommet i feil rekkefølge. Skriv historiene med tydelig og vakker skrift, slik at det blir skikkelig sammenheng i dem.

1.

«Nei tall, det fins ikke småfugler der jeg bor,» svarte dama.
En mann som hette Oskar, stod på torget og solgte jule-nek.
«Det gjør ingenting,» sa Oskar, «for det fins heller ikke korn på dette neket.»
«Kjøp dette flotte neket!» ropte Oskar til ei dame som gikk forbi.

2.

«Forsøk mine varer, og De kommer hit igjen!»
«For å levere varene tilbake.»
En morgen fant han denne tilføyelsen på plakaten:
En kjøpmann satte opp en plakat med disse ordene på butikk-døra:

Kodegåte

Hva ble Jakcob da han miste Lea?

Bytt ut hver bokstav i ordene nedenfor med bokstaven som kommer i alfabetet, så finner du svaret.

Svar: IBO CMF MFBMBVT =

I tekstane tedanfor har setningane blitt stokka om. Skriv setningane i rett rekkefølge og svar på spørsmåla til tekst A.

Tekst A

Nynorsk

- * Den eine guten seier til mannen bak disken:
- * "Akkurat no ser eg at han kører over tre motorsyklar."
- * Inn på vegkroa kom tre bråkjekke motorsykkelgutar.
- * Dei gjekk fram til bordet der sjåføren sat, velta kaffekoppen hans og kasta smørbrødet hans i golvet.
- * "Har du sett ei sånn pyse, han tør ikkje forsvara seg éingong!"
- * Sjåføren berre såg på gutane og gjekk fort ut av vegkroa.
- * På ei vegkro sat ein trailersjåfør og fekk seg mat.
- * "Han er visst ikkje serleg flink til å köyre heller," sa mannen bak disken mens han stirde ut gjennom vindaugeit.

- 1 Foreslå ei overskrift på denne teksten.
- 2 Sei meininga di om det som hende i denne teksten.
- 3 Kva skjedde etterpå, trur du? Skriv om det?

Tekst B

"Eg kan ikkje sjå nokon ku heller eg," sa Petter.
"Kva er det du maler, Camilla?"
"Nei, du har rett i det," nikka Camilla, "kua har nemleg eti opp graset."
Camilla sat under eit tre og mala.
"Nei, kua gjekk da graset var eti opp," sa Camilla.
Petter kom, han stilte seg opp og såg lenge på maleriet.
"Eg kan ikkje sjå noe gras på bilde."
"Eg maler ei ku som et gras."

Mikkjel Fønhus (1894-1973) – skogens og viddas dikter

Få kjente dyrelivet i skog og fjell så godt som Mikkjel Fønhus. Ofte fartet han omkring til fots, på ski og på sykkel for å samle stoff til bøkene sine. På disse reisene overnattet han gjerne under ei gran i skogen i en reinskinn-sovepose. Slik opplevde han nattstemninger i naturen.

Da han arbeidet med boka "Varg" (1933), gikk han milevis på ski på Rørosvidda og i Svensk-Lappland for å studere ulvens levemåte. I de milevide Vassfarskogene lærte han hvordan bjørnen og andre ville dyr levde. Slagbjørnen Rugg som Fønhus forteller om i boka "Der villmarken suser" (1919), holdt til i dette ville og ulendte terrenget. Rugg, som ble skutt omkring år 1900, var en av de største bjørnene som noen jeger har felt i Vassfarskogene.

Fønhus reiste også utenfor landets grenser. I 1930-årene prøvde han seg på storviltjakt i Afrika, han skjøt isbjørn i polartraktene og jobbet som tømmerhugger i Canada.

I løpet av de 55 årene Fønhus drev med forfatterarbeid, ga han ut 41 bøker. Etter hans død fant de i tillegg ca. 40 ukjente manuskripter. Et utvalg av disse ble utgitt i tolv bind i 1978. "Hovedpersonene" i de fleste bøkene av Fønhus, er ville dyr. Men han nøyde seg ikke med å skrive om dyr i norsk skog og villmark. Boktitler som "Løvene i Kilimatui" (1931) og "Leoparden" (1956) forteller oss at han også interesserte seg for dyrelivet i fremmede verdensdeler.

I en rekke av bøkene skildrer Fønhus møtet mellom mennesker og dyr. Dette gjør han så mesterlig at leseren opplever den dirrende spenningen i situasjonen. Kampen mellom jegeren og byttet i boka "Jerv" (1959) er et eksempel på dette.

Men Fønhus har ikke bare skrevet om dyr. I boka "Skiloperen" (1936) forsøker han å vise hvilken ødeleggende virkning konkurranseidretten har på et menneske. Boka "Gullgraverne på Finnmarksvidda" (1962) forteller han om det hektiske gullrushet på Finnmarksvidda omkring århundreskiftet.

Men best er Fønhus når han på sin kraftige og malende måte skriver om dyr. Helt fra småguttedagene hadde han interessert seg for dyr, og han ønsket å bli veterinær. Han startet skolegang i Oslo, men etter studenteksamen holdt han ikke ut å bo i byen lenger og drog tilbake til heimbygda Sør-Aurdal i Valdres der han drev som gardbruker og forfatter resten av livet. I 1917 kom den første boka hans, "Skoggangsmann". "Trollelgen" som han skrev i 1921, ble senere filmet.

Mikkjel Fønhus fikk en stor leserkrets, både barn, ungdom og voksne satte pris på bøkene hans. I 1952 fikk Fønhus kunstnerlønn fra den norske stat.

Fønhus får leseren til å oppleve dyra han forteller om innenfra, og han lar oss se naturen slik som han mener dyrene kan oppleve den.

Fønhus har gjennom bøkene sine fått mange nordmenn til å se på dyr og natur på en ny måte. Han har på den måten vært med på å styrke naturfølelsen vår. I år kan vi feire villmarkdikterens 110-års dag.

Eksempel på oppgaver:

Mikkjel Fønhus: Fortellingen om slagbjørnen Rugg (Boka fås som lydbok)

A: Lyttet du oppmerksomt?

Kryss av i denne tippekupongen:

	a	b	c
1. Hvor holdt slagbjørnen Rugg til? a) Krokskogen b) Vassarfjella c) Dovrefjell			
2. Hva levde Rugg av de første somrene i sitt liv? a) røtter, bær og gras b) fisk og maur c) poteter og høy som bøndene la ut			
3. Hvordan mistet mor hans livet? a) gikk utfor et stup b) ble stanget i hjel av en elg c) ble skutt			
4. Hvilket dyr var det første som Rugg tok livet av? a) en sau b) ei gaupe c) ei ku			
5. Hvilket dyr hadde Erik og Anton nylig skutt? a) en ulv b) en bjørn c) en elg			
6. Hvordan skulle de frakte dette dyret ned til bygda? a) med hest og slede b) med kløvhest c) med traktor			
7. I hvilken måned foregikk kampen mellom Erik Bråtan og Rugg? a) oktober b) april c) september			
8. Hvilket skytevåpen hadde Erik? a) en pistol b) ei krag rifle c) et haglgevær			
9. Hvor på kroppen ble Rugg skadd da Erik skjøt på ham? a) på ryggen b) ved øret c) i bogen			
10. Hvilket dyr satt i et tre og så på kampen mellom Erik og Rugg? a) et ekorn b) en mår c) ei ugle			
11. Hvorfor hadde Anton dårlig kondisjon? a) hadde hatt lunge- betennelse b) hadde skadd en fot c) var underernært			
12. Hvem var det egentlig som reddet Erik? a) Anton Sveiperud b) Ball c) Varg			

B: Emner å samtale om

Bør bjørnen fredes? En gruppe får i oppdrag å finne argumenter som taler *for* at bjørnen bør fredes.

En annen gruppe får i oppgave å finne argumenter som taler *mot* fredning av bjørn.

Gruppene møtes til diskusjon om denne saken. Også de andre elevene i klassen får komme med innlegg.

C: Tankereferat

Lag et referat av de tankene som før gjennom hodet til Erik Bråtan mens han danset rundt furustummen i kamp med slagbjørnen Rugg. Skriv referatet i jeg-form.

Bearbeiding av dikt – tavledikt

For å vise hvordan dikt kan bearbeides og forbedres, er det lærerikt å se nøye på et dikt slik det framstår som førsteutkast. Et slike uferdig dikt skrives på tavla. I fellesskap skal gruppen eller klassen komme med forslag til forbedring av dette diktet. For å få en planmessig gjennomgang av diktet, kan spørremetoden som er listet opp nedenfor være hensiktsmessig å bruke. Elevene må hele tiden bruke blyanten og notere ned og vurdere momenter som de kommer på underveis. For å kveike på diktstemningen kan gjerne et bilde av Pegasus henge i rommet mens klassen arbeider med dikt.

Forslag fra elevene kan skrives ned på «forslagsfeltet» på tavla slik at disse hele tiden kan vurderes mot diktet som skal bearbeides. Likeens må sjangerkravene til dikt være synlige. Disse kan vises med skriftkaster eller skrives på en plakat som henger i klasserommet. Det er en stor fordel at tavlediktet er kort og at det er i ubunden form. Når klassen blir bedre kjent med tavledikt-arbeid, kan også dikt i bunden form behandles.

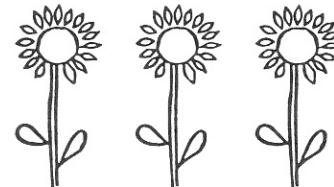
Spørremetoden

For å aktivisere elevene er spørremetoden hensiktsmessig. (Læreren må hele tiden ha for øyet at det er elevenes smak og synspunkter som skal prege diktet, ikke hennes eller hans.) Eksempel på spørsmål:

- Hvilke ord og uttrykk i diktet er så gode at vi bør beholde dem? Strek under det positive.
- Fins det ord i diktet som er overflødige? Stryk og flytt ord.
- Fins det ord eller uttrykk som bør skiftes ut med ord som er bedre?
- Ser dere linjer i diktet som kan forbedres?
- Er rytmen i diktet lett og god?
- Blir diktet bedre om vi kaster om linjene i diktet? Gjør noen forsøk og vurder.

Sjangerkrav til dikt (poesi)

- korte tekstlinjer
- annet ordvalg enn i prosaen
- mer «eventyrlig» innhold i poesien
- poesien er mer personlig («jeg» brukes ofte)
- ser på livet på en «nærmere» måte enn i prosaen
- spesielle bilder og sammenligninger i poesien
- rytme og/eller rim i poesien
- poesien krever langsom lesing - og pauser.

Eksempler på tavledikt

Regnvårsdikt:

Storregnjøring
Himmelten har tatt
de mørke skyene på.
Sikksakk-lyna er
blankpusset.
Tordenvognen
er kjørt fram.
Regnvårskranen
trimmes.
Storregnjøringen
kan starte.

Fælt mens det står på.
Etterpå er det så godt
å puste.

Hva sier månen?

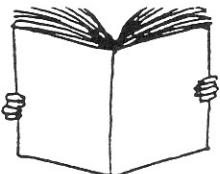
- Vi har alle
våre problemer,
sier månemannen.
Han titter ned
i senga mi
og ser
gråteansiktet mitt:
- *Du* har
kjærlighetssorg.
Og *jeg* er full i dag.

En brevvenn

Mitt navn
og min adresse
på en konvolutt.
En brevvenn
har tenkt på meg.
Vil dele
opplevelser og tanker
med meg
på et blått ark
med en stor
sommerfugl på.
Så godt å få brev!

*Flere tavledikt står i
Norsknytt nr. 4 - 2001.*

BOKOMTALE

Navn:

DATO:

BOKAS TITTEL: _____

FORFATTEREN HETER: _____

BOKA KOM UT FØRSTE GANG I: _____ PÅ _____ FORLAG

HVILKEN ALDERSGRUPPE PASSER BOKA BEST FOR? _____

MIN MENING OM BOKA SOM HELHET (Begrunn svaret.):

DETTE HANDLER BOKA OM:

SÅ MERKELIG DET ER Å LEVE

*Så merkelig det er å leve
på denne merkelige jord,
der lukt og smak og sorg og glede
blir levende av noen ord.*

*Der kan du være midt i verden
selv om du sitter i en krok
alene i din egen stue
og bare leser i en bok.*

(Fra Inger Hagerups dikt BOKEN)

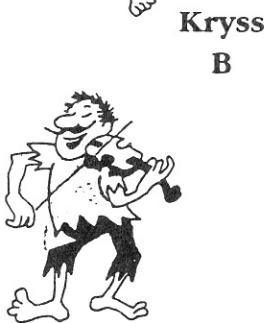
ANDRE BØKER AV SAMMÉ FORFATTER:

Norsk kryss 2 – 2004

Kryss A

- Vassrett:*
1. --- spelmann
 3. Hospital
 7. Land i Europa
 9. Trege, langsame (omvendt)
 11. Motsett av *inn*
 12. Fin grus
 14. Skaldyr
 17. Beltet (omvendt)
 18. Gruppe på tre musikarar
 19. Motsett av *gammalt*
 20. Tal
 21. Verktøy som finst på tresløyden

18 vassrett i kryss A

Kryss C

- Vassrett:**
1. Nr. 18 i alfabetet
 4. Møbel
 6. Til å binde med
 10. Ordklasse
 12. Treslag
 13. Gir varme
 15. Raskt fly
 16. Teikn for romartal 5
 17. Bakparten
 19. Falsk
 20. Antonym til *gammal*
 21. Strid, trassig
 22. Del av skodespel
 23. I vers
 25. Jentenamn
 27. Visesongaren (framandord)

Vassrett:

1. Land i Europa
6. Preteritum (fortid) av å *skyte*
8. Presens (nolid) av å *vere*
11. Motsett av *fast*
12. ... de Janeiro, by i Brasil
13. Gutenamn
15. Himmelretning
17. Sanseorgan
19. Farge i flagget vårt
22. Fiende
23. Ujamn, knudrete
24. Ferd, tripp, utflukt
27. Falle, stupe
28. Varmen

Loddrett:

1. Skred
2. ... os, sjømann
3. Vekene før jul
4. Setningsledd
5. Setningsledd
6. Bakparten
7. Ukjend (framandord)
8. Del av Bibelen (fork.)

Loddrett:

1. Skinn med hår
2. Belegg på jern o.l.
4. Ta på seg klede
5. Årstid
6. Hylte, ropte
8. Av same meinung, samd
10. Olsen, Eva, Jan, Hansen o.l.
12. Ullprodusent
13. --- raude skjerset
14. Storfugl
15. Setje føtene på bakken
16. Lovord, skryt

Mange av orda du skal finne i kryss A og B, er diftongar.

Vassrett:

1. Land i Europa
6. Preteritum av å *skjere*
3. ... tokeino i Finnmark
4. Snylte-insekt, kan leve på menneske
5. Nektingsord
7. Meine, hevde
9. Uorden
10. Motsett av *tørre*
11. Blad
14. Frakte, skikke
15. Gutenamn (tittel på ei bok av Bjørnstjerne Bjørnson)
16. Motsett av *søtt*
18. Jentenamn
20. Forkorting
21. Fugl
25. Hyl, skrik

Loddrett:

9. Eigedomspronomen (fleirtal)
11. Antonym til *sur*
14. Tidsavsnitt (fork.)
16. Ordklasse
18. Preteritum av *finne*
19. Husdyr (omvendt)
21. Antonym til *søt*
24. To vokalar
26. Månefase

Bruk dei store trykkbokstavane når du løyser kryssord!

A B C D E F G H I J K L M N
O P Q R S T U V W X Y Z Æ Ø Å

Norsk kryss 2 – 2004

Nynorsk

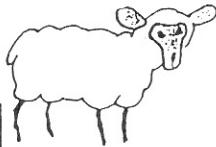
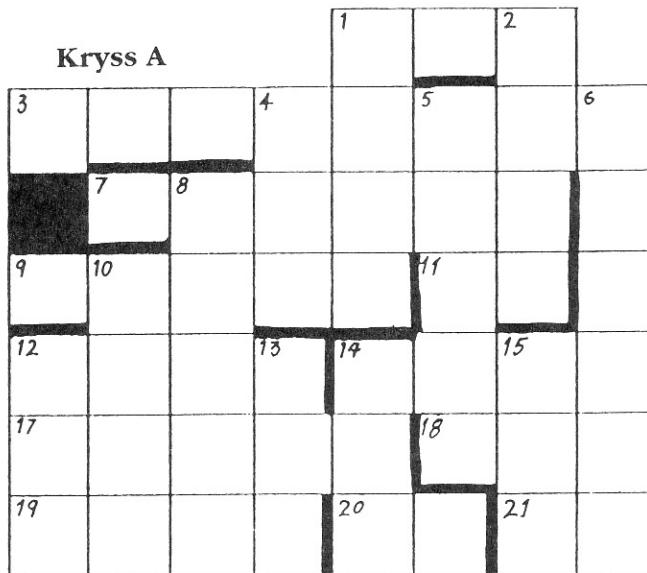
Emne: Synonym

Løysinga sender du til
NORSK-NYTT v/Jon Hildrum,
postboks 399, 7801 NAMSOS
innan 4. september 2004. Du
deltek da i loddtrekninga om
ungdomsbøker.

Litteraturnøttene må også
knekkjast om du skal vere
med i trekninga om bøker.

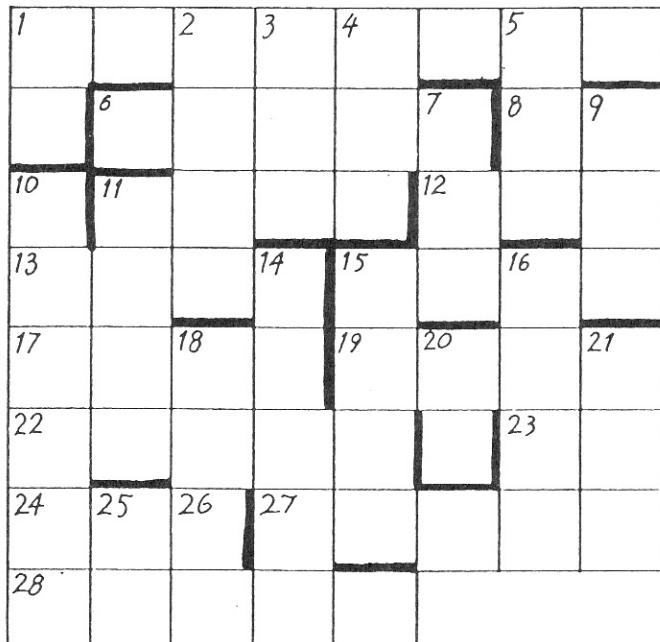
Knekk litteraturnötter
Nedanfor står namn på
ti kjente forfattarar.

Kryss A

12 loddrett
i kryss A

Kryss B

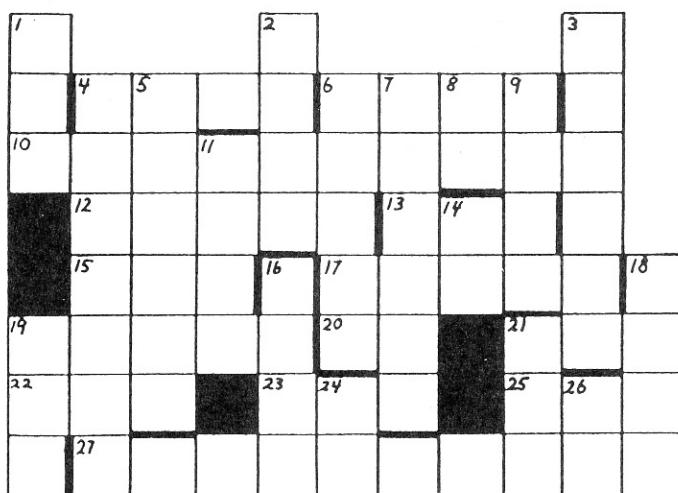

**Henrik Wergeland, Alf Prøysen,
Sigrid Undset, Snorre Sturlason,
Henrik Ibsen, Ludvig Holberg,
Petter Dass, Jostein Gaarder, Ivar
Aasen, Knut Hamsun**

1. Skriv namna på forfattarane i tidsrett (kronologisk) rekjkjefølgje etter fødselsåra. Den eldste skal stå først osv.
2. Bak kvart forfattarnamn skriv du tittelen på tekst (roman, skodespel, song e.l.) av forfattaren.

Skriv vakkert og tydeleg
på baksida av arket.

Kryss C

Klasse:

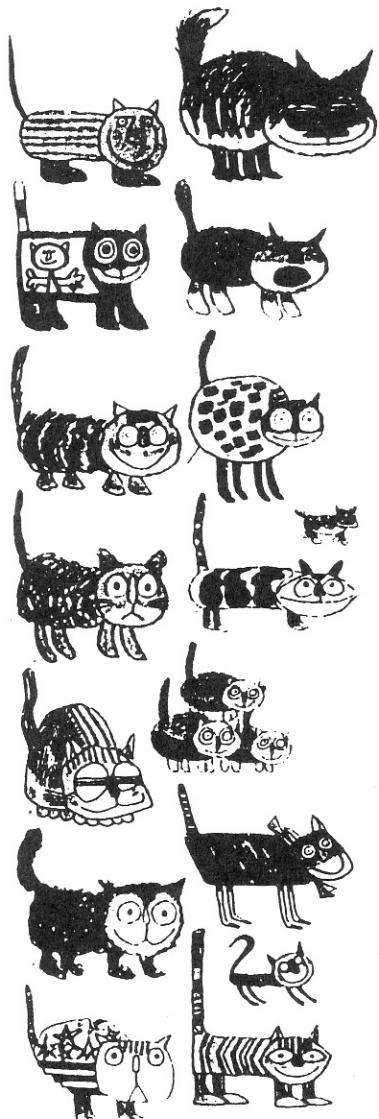
Skole:

Adresse:

Kva syns du om vanskegraden?

lett middels vanskeleg

Norsk kryss 2 – 2004

33 vannrett i kryss A
(entall)

Kryss A

Hovedemne: **Synonymer og antonymer**

Vannrett:

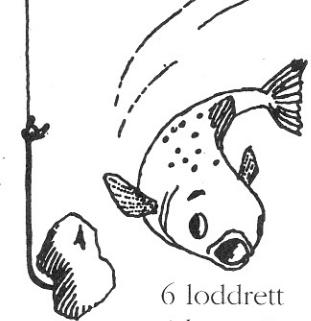
2. Synonym til fri, uten betaling
6. Kar for levende vanndyr
11. Slektning (omvendt)
13. Brukes i vindu
14. Fugl
16. Notabene (fork.)
17. Synonym til ubebodd, ensomt
18. Sykekost (fremmedord)
19. Skogsdyr
20. Egenkjær person (fremmedord)
22. På 1 loddrett
23. Alfabetnaboer
25. Synonym til vri, snu inninden ut
27. Målmann
28. Synonym til anfall, veer
29. Stort fiskegarn
31. Antonym til søte
32. ___ Knuts-dotter (jentenavn)
33. Synonym til katt
35. Synonym til arrestanten
37. Synonym til flott, strålende
38. Synonym til pen, skjønn
39. Synonym til drønne, smelle
40. Ha på fornemmelsen (omvendt)
41. Synonym til berg
43. Synonym til likevel
44. Synonym til regner opp, summerer

Kryss B

Synonymer og antonymer

Vannrett:

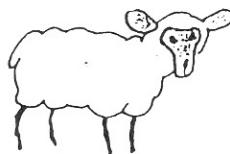
1. Bamsen
6. Synonym til retning
8. Antonym til tunge
12. Antonym til inn
13. Antonym til dumme
14. Terg!
15. Jentenavn
16. Synonym til betrakte
17. Antonym til lett
20. Synonym til bra, flott
21. Tyggeredskapene
22. Antonym til finne

6 loddrett
i kryss A

Loddrett:

1. Synonym til får (dyr)
2. Norsk komponist (1843–1907)
3. Kan vi ha på fingeren
4. Sitte på hest (omvendt)
5. "Antonym" til sukker
6. Synonym til lokkemat
7. Tydd ledning
8. Synonym til tøve, sludre
9. Synonym til summeres (fremmedord)
10. Fugler
12. Synonym til søskenbarnet (mannlig)
15. Synonym til kursen, leia
18. Synonym til skjelve, riste
19. Sammenstyrket byggverk (fremmedord)
21. Synonym til angrep, plynning
24. Fugl
26. Høy offiser
27. Nøyaktig gjengivelse (fremmedord)
30. Underjordisk gang
32. Del av fot
34. "Heste-fjøs"
36. Synonym til renne, skli
39. Synonym til kasserolle, gryte
41. Bokstav nr. 6 og nr. 20
42. Synonym til flire, skratte

1 loddrett i kryss A

19 vannrett i kryss A

Norsk kryss 2 – 2004

Når du har løst alle oppgavene, sender du arket til "NORSKNYTT" v/Jon Hildrum, postboks 399, 7801 NAMSOS innen 4. september 2004.

Da deltar du i loddtrening om ungdomsbøker.

I fem av de 15 ordene nedenfor er det en feil. Finn disse fem ordene, rett feilene og skriv ordene i alfabetisk rekkefølge på linjene nedenfor.

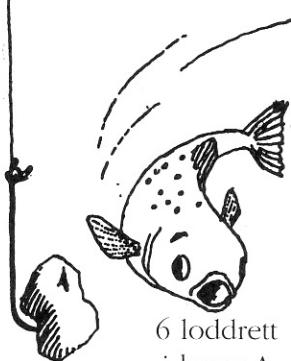
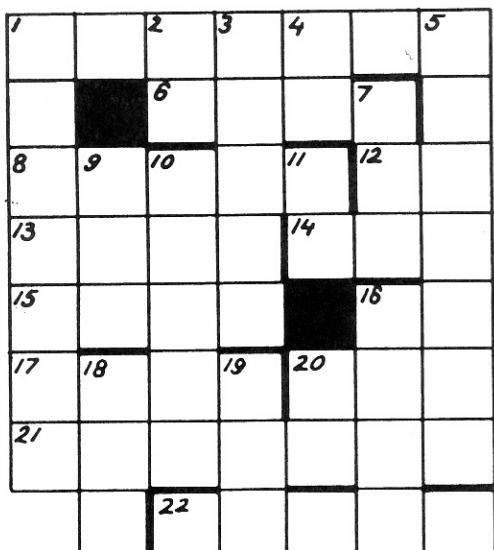
alltid, hardhent, farvel, etasje, grammofon, blandt, ellve, forresten, dessverre, vannfør, passasjer, nettopp, ordntlig, sjafør, insekt.

1.
2.
3.
4.
5.

Ta førstebokstaven i hvert av ordene i den rekkefølgen du har skrevet dem her.

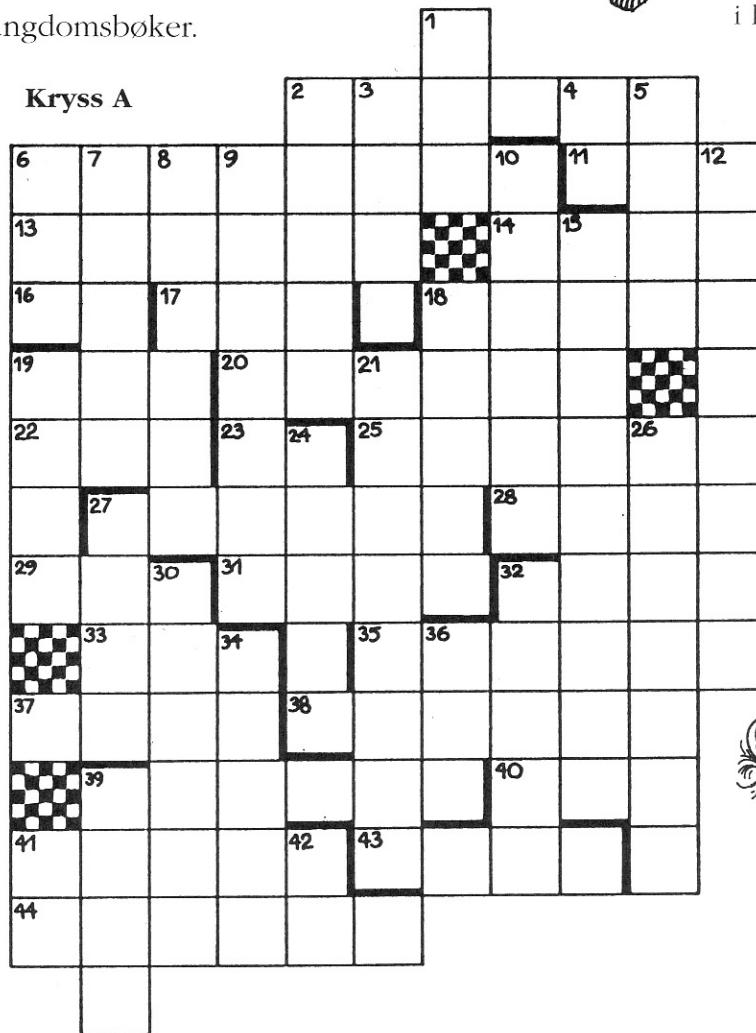
Du får da ordet som er synonymt med ordene krav, ønske.

Kryss B

6 loddrett
i kryss A

Kryss A

2 loddrett
i kryss A

Var oppgavene lette å løse? _____

Navn: _____

Klasse: _____

Skole: _____

Adresse: _____

Bruk de store trykkbokstavene (versalene) når du løser kryssord

ABCDEFGHIJKLMNO
PQRSTUVWXYZÆØÅ

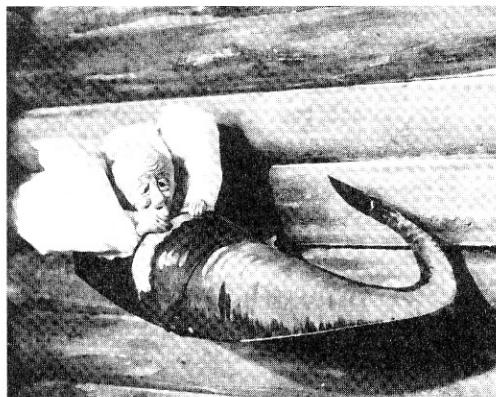
Tentamen i norsk hovedmål

Bokmål

Til eleven: Du skal skrive EN av oppgavene.
Skriv nummer og overskrift på oppgaven din.

LANGSVARSOOPGAVER

1 DET VAR EN GANG

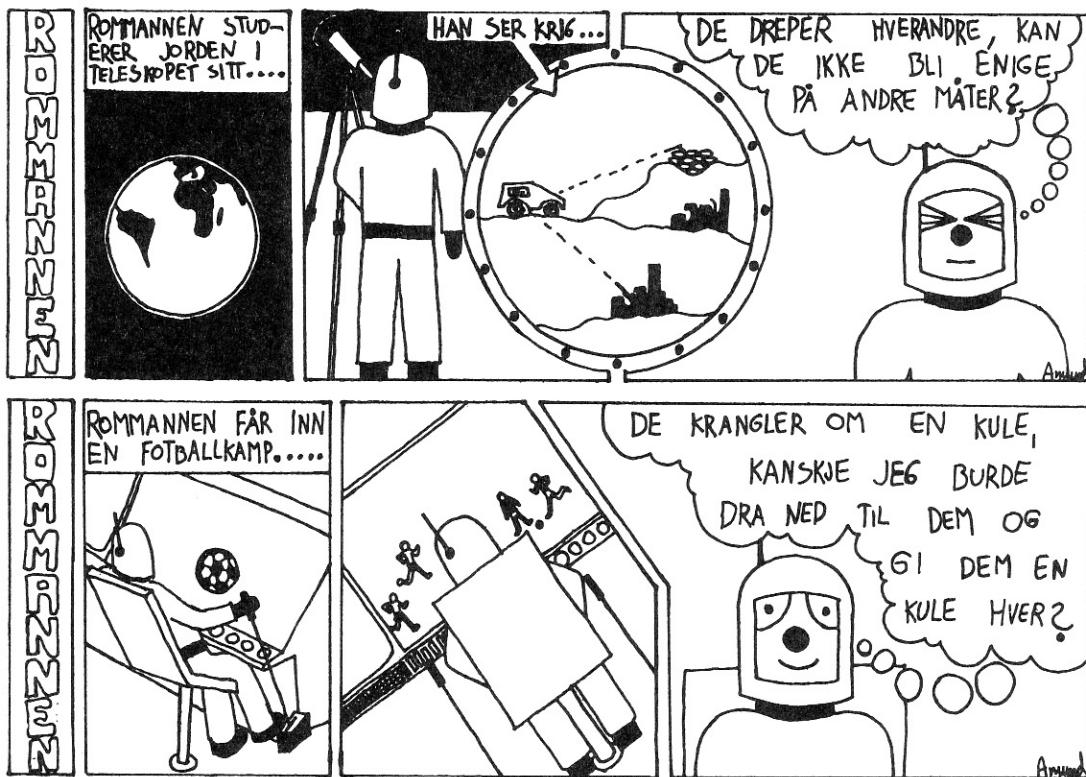

Mange forfattere bruker eventyrsjangeren når de skal skrive om forhold i vår tid. Skriv en tekst som handler om dagens samfunn, men bruk litterære virkemidler som er typiske for eventyrsjangeren.

Lag overskrift selv

2 REISE MED ROMMANNEN

Tegneserien nedenfor er laget av en skoleungdom.

Tenk deg at du reiste sammen med rommannen til Jorda (Tellus). Hva så, hørte, lukket, følte dere under dette besøket? Velg ut noen episoder og fortell.

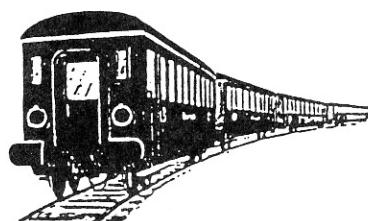
Lag overskrift selv

3 HVORFOR STOPPER TOGET HER?

Det må være feil, tenkte den høge mannen i den
bruке frakken då han hadde slått auga opp. Det må
vera heilt feil. Toget stoppar ikkje her inne i svartaste
skogen, fleire kilometer frå nærmaste stasjon.

Men det var det toget hadde gjort. Det stod stilt. Det
var nok ein vanleg skog, med stille og mørke grantre,
men no var det blitt noko kaldt og skremmande over
han.

Og kvifor berre stod toget her, utan nokon grunn?
Kor var konduktøren?

Slik begynner ei fortelling av John Donner: Skriv fortsettelsen selv.

Lag overskrift selv

4 MIN DAG

Dagen idag är en märklig dag, den är din.
Dagen igår föll ur dina händer.
Den kan inte få annat innehåll än
du redan gett den.

Dagen imorgon har du inte fått
något löfte om.
Men dagen idag har du, det är det enda
du kan vara säker på.

Den kan du fylla med vad du vill.
Använd dig av det.
Idag kan du glädja en människa.
Idag kan du hjälpa en annan.
Idag kan du leva, så att
kanske någon i kväll
kan tacka för att du finns til.

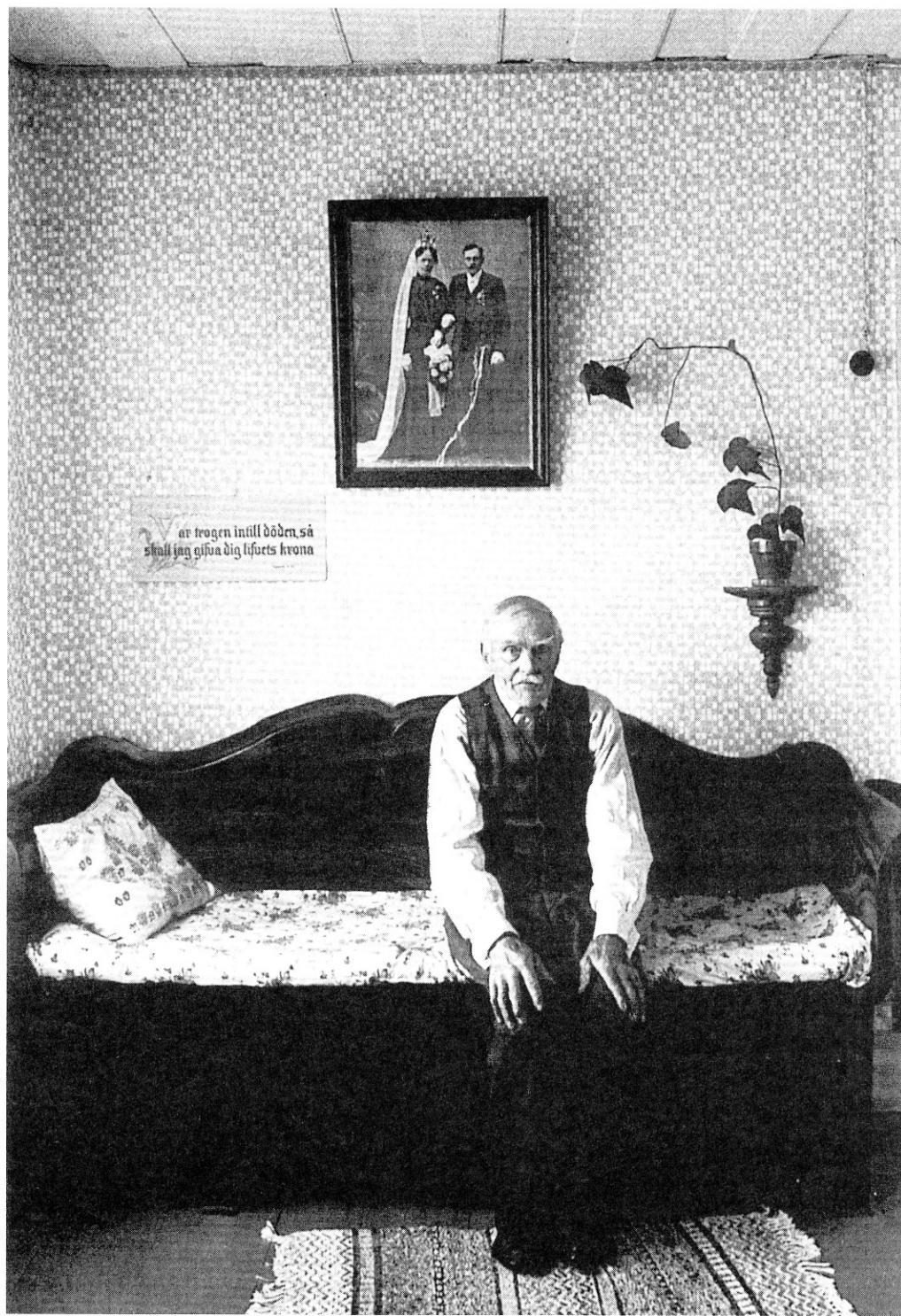
Dagen idag är en betydelsefull dag.
Den är din!

“Vis inder”

Skriv om din dag.

Velg selv sjanger og overskrift.

5 LIVETS GANG

Hvilke tanker gir dette bildet deg? Kanskje ser du for deg en historie eller en opplevelse. Skriv om det.

Velg selv sjanger og overskrift.

Gi elevene muligheter til fordypning Konsentrasjonsevnen må oppøves

– Jeg forstår ikke denne oppgaven, lærer!

Dette elevutsagnet er velkjent for den som arbeider i skolen. Ofte gir elevene opp før de har studert oppgaven skikkelig. Evnen og viljen til å fordype seg i teoretisk stoff er dårlig utviklet hos en god del elever. Sviktende evne til konsentrasjon om skolearbeidet fører dessverre til at det faglige utbyttet av skolegangen blir magert for mange.

Det har vært vanlig å gi den moderne, rastløse tidsånden skylden når elevenes konsentrasjonsproblemer blir drøftet. Skolen må ikke la seg passivisere av denne forklaringen. Vi må tro at skolen kan gjøre noe for å bedre forholdene også på dette feltet, for eksempel ved å ta tilretteleggingen av det daglige arbeidet i klassen opp til vurdering.

Overdrevet tjenesteyting fra læreren?

Det kan for eksempel være grunn til å spørre om læreren, i misforstått tjenestesteiver, er med på å frata elevene mulighetene til å fordype seg grundig i oppgaveløsning på egen hånd. I tide og utide står nemlig læreren klar til å hjelpe ved det aller minste vink fra elevene. For elevene er dette selvsagt en behagelig situasjon, men bare på kort sikt.

Les oppgaven grundig!

De fleste elevene ville ha hatt større utbytte av å få følgende beskjed når de spør om hjelp etter en overfladisk skumlesing av oppgaven. – Les oppgaven grundig! Dersom du etter å ha studert oppgaven og tenkt deg godt om, fremdeles ikke ser noen løsning, skal vi sammen se nærmere på denne teksten.

Elevene må nå og da få arbeide med oppgaver uten at lærerhjelp gis. Å oppfatte en skriftlig instruksjon inngår som en del av oppgaveløsningen. Men her som i alle skolesituasjoner, må læreren selvsagt ta individuelle hensyn – og nytte sitt pedagogiske skjønn.

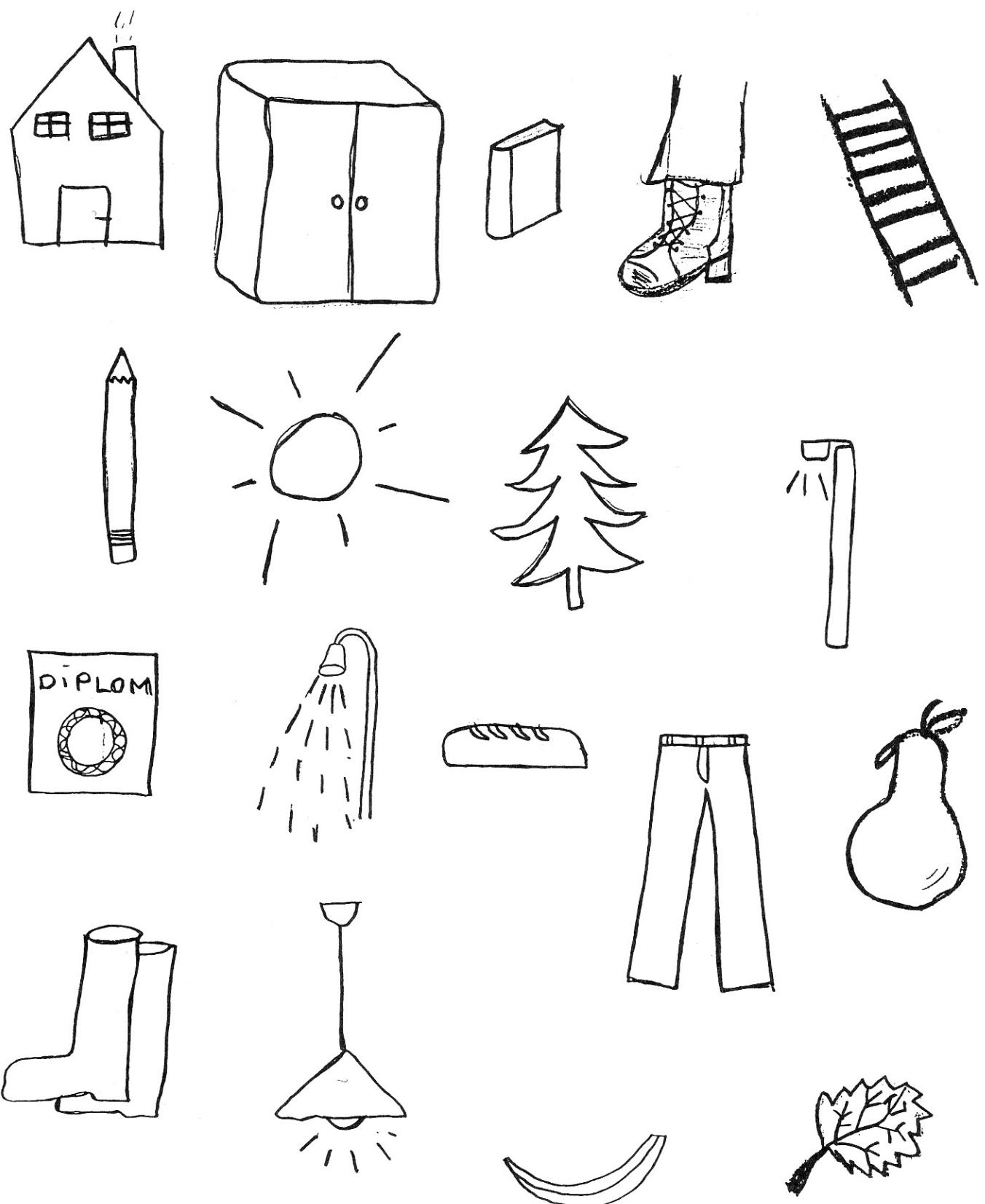
Tilrettelagte oppgaver

Dersom selvstendig arbeid skal være mulig, kreves det et tilrettelagt oppgavestoff. Instruksjonen må være enkel og entydig, og oppgavene må høve for årstrinnet. Læreren bør i blant finne fram til oppgavetyper som innbyr til mer tankearbeit enn skrivearbeit. Arbeid med tilpasset øvingsstoff skaper en trygg atmosfære i klassen, samtidig som slikt arbeid bidrar til å styrke elevenes konsentrasjonsevne. Lærerens oppgave i slike arbeidsøkter blir å fungere som arbeidsleder og inspirator.

Konsentrasjonsøving – “Kims lek”

Som eksempel på en enkel konsentrasjonsøving vises til “Kims lek”. Se side 31. Elevene kan selv tegne oppgaveplansjen. Det gir større tilhørighet til leken. Plansjen vises på skriftkaster i noen sekunder. Elevene skal i løpet av kort tid, skrive ned flest mulig av tingene fra plansjen. Ønsker en å øke vanskelighetsgraden, kan elevene også få i oppgave å skrive hvor på plansjen de forskjellige tingene står. (I sentrum, øverst til venstre, nederst til høyre osv.)

Ved å vise en slik oppgave straks klassen kommer inn i klasserommet til ny time, får en raskt aktiv virksomhet i klassen. Slike oppgaver høver også bra som små samarbeidsoppgaver. (Ønsker læreren en lærerdirigert gruppessammensetning, kan gruppefordelingen stå ferdig på tavla når elevene kommer til ny time. Oppgavearket vises samtidig på skriftkasteren i begrenset tid. Grupperingen går da erfaringsvis raskt.)

«KIMS LEK»

Syng og skriv

Vårvisa hans Ludvik
Mel.: Gåsa og katten og hanen

Når vårsola tærer på snøen
og flekkar av berrmark stikk fram,
går Ludvik og ruslar i hagen
i vårlufta solfrisk og ram.

Han høgg litt i isen og snøen,
gjer sitt til at gammel-snø svinn
og startar den årvisse jakta:
Han sparkar i snøen – og finn.

- Der stikk ho fram saga eg sakna,
og hekksaksa, der fann eg ho.
Litt rusta og stygg etter vinter'n,
ein vårpuss treng begge to.

Og grasklippar'n står visst der borte,
neddygnd av lauv og av jord.
Og der ligg ho, smørekanna.
Eg tenkte å smøre i fjor.

Sjå bordet og hagestolen!
Snart er dei frie for snø.
På pinnar i grønsaksenga
heng frøpakkar – tomme for frø.

På dyna til lufting på trappa
sov gammel-Mons roleg og matt.
Han ligg der og samlar krefter
til slagsmåla neste natt.

Og mannen klør Monsen bak øyra,
og katten han gjespar og mel.
Å døse i aprilsola
gjer godt for ei hannkatt-sjel.

Slik møter han Mons og han Ludvik
ein ny vår sånn smått om senn.
Og kallen han mumlar til katten:
- Så fekk vi sjå våren igjen.

J.H.

Syng vårvisa og vel noen oppgåver:

1. Kva for ein månad fortel denne teksten om?
2. a) Kvem møter vi i teksten?
b) Skriv nokre faktaopplysningar om begge to.
3. Kva slags hagearbeid dreiv mannen med den siste sommaren, trur du?
Fortel!
4. Kvifor er katten så utslitен og trøtt?
5. Slik er hagen til Ludvik om hausten.
Skriv ei lita skildring.
6. Skriv ein karakteristikk av Ludvik, slik du no har vorte kjent med han i denne teksten.
7. Tenk deg at du kjem på vitjing til Ludvik. Korleis hadde Ludvik og du det i hagen?
8. Mi meinig om hagestell. Skal plenen alltid vere nyfrisert og grønsakshagen heilt fri for ugras? Korleis vil du ha det? Sei meinингa di om dette og andre ting som har med hage og hagestell å gjere.
9. Lag ei eller fleire teikningar til denne teksten.
10. Skriv ei vårvise.

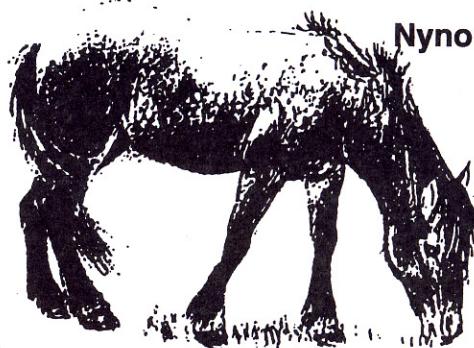
Kryssordløsninger 1 – 2004

Nynorsk

Kryss 1

Bokmål

	1	S	I	2	E	3	R	
4	S	U	L	T	E	N		6
7	V	R	A	K	E	Ø		
8	N	A	T	T	A	9	S	Y
10	F	R	"	I		12	M	O
13	T	R	E	T	T	E		

60 vassrett i kryss A

Kryss 2

1	S	2	P	R	3	I	4	M	5	A
6	A	G	R	A	N	7	S	K		
8	G	R	E	N	S	9	E	T		
10	K	A	M	E	R					
11	S	T	I	R	R	12	13	E	R	
14	L	U	E			15	16	E	V	A
17	S	O	L	T	A	18	19	P	E	R
20	O	K	E	R	A	21	22	R	N	E
23	R	K	R	O	B	24	25	I	T	
25	N	E	T	T	26	27	28	S	Y	L
								E	T	E

Kryss 3

1	M	2	U	3	N	4	T	5	E	6	R	7	O
8	M	9	O	10	T	E	S	11	R	12	Ø	13	G
14	I	15	R	16	E	T	17	18	T	19	U	20	R
15	S	16	K	17	T	18	R	19	R	20	S	21	A
18	T	19	T	20	R	21	E	22	E	23	T	24	M
20	E	21	G	22	E	23	T	24	R	25	E	26	S
23	R	24	O	25	P	26	E	27	L	28	E	29	S
	D												T

Kryss A

1	K	2	V	3	A	4	R	5	T	6	"	7	L	8	T
9	V	10	A	11	K	12	R	13	R	14	R	15	M	16	T
15	S	16	K	17	V	18	E	19	D	20	R	21	E	22	P
18	T	19	V	20	I	21	E	22	U	23	E	24	S	25	T
21	R	22	A	23	N	24	E	25	S	26	J	27	O	28	N
26	A	27	R	28	N	29	R	30	S	31	J	32	E	33	A
30	U	31	I	32	E	33	J	34	O	35	A	36	N	37	E
36	M	37	J	38	U	39	V	40	R	41	N	42	E	43	S
42	E	43	N	44	M	45	N	46	K	47	S	48	E	49	N
47	N	48	A	49	U	50	S	51	T	52	I	53	T	54	A
53	J	54	L	55	T	56	K	57	V	58	S	59	A	60	T
58	A	59	U	60	L	61	E	62	E	63	H	64	E	65	K

Kryss B

1	R														
2	F	3	O	4	R	5	A	6							
8	G	9	B	10	R	11	U	12	T	13	A	14			
10	M	11	O	12	R	13	L	14	U	15	R	16	V	17	
12	D	13	A	14	R	15	L	16	I	17	G	18	O	19	
12	S	13	K	14	A	15	T	16	T	17	A	18	R	19	

B-blad

Returadresse:
Norsknytt
PB 303
7601 Levanger

Norsknytt

Norsknytt 2 – 2004

Innhold

- 1 Variasjon stimulerer leselysten, rutinene dreper
- 2 Kryssordvinnere 1 - 04
Vårsanger med huller i
- 3 Småtterier om store forfattere
- 4 Forny språket ditt – det er vår
- 5 Variasjoner i språket
- 6 Dikt om dyr
- 7 Små drypp fra lærer til lærer
- 8 Bilder i hverdagen
- 10 Hvor i fortellingen vil du starte?
- 11 Hva kreves i muntlig norsk?
- 12 Drama – en senral aktivitet
- 14 Verdens flotteste ekko
- 15 Tema:Troll
- 16 Lek med verb og adjektiv
- 17 Rydd opp i rotet
- 18 Mikkjel Fønhus – skogens og viddas dikter
- 20 Bearbeiding av dikt – tavledikt
- 21 Bokomtale, arbeidsark
- 22 Norskryss 2 - 2004, nynorsk
- 24 Norskryss 2 - 2004, bokmål
- 26 Tentamen i norsk, langsvarsoppgaver
- 30 Konsentrasjonsevnen må oppøves
- 31 Kims lek
- 32 Skriv og syng: Vårvisa hans Ludvik
- 33 Kryssordløsninger 1 - 2004

Vet litt

“Enhver vet jo litt,” sa herr Røgn.
Og han farer aldri med løgn.
“Selv ei klokke som står
kan som alle forstår,
vise rett tid to ganger per døgn.”

J.H.